

Śródka, Andrzej

Wspomnienia pośmiertne : Antoni Dobrzański (1893-1953)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 46, 203-206

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANTONI DOBRZAŃSKI /1893-1953/

Antoni Dobrzański urodził się 20.VII.1893 w Łozówce k. Zbaraża. Po ukończeniu w r. 1912 gimnazjum w Tarnopolu studiował medycynę w Uniwersytecie Lwowskim /1912-1914/ i w Uniwersytecie w Wiedniu /1914-1917/, m.in. u profesorów Neumanna i Hajeka. Stopień doktora wazehnauk lekarskich uzyskał w r. 1919. W latach 1921-1932 pracował w Klinice Laryngologicznej Uniwersytetu Jana Kazimierza, początkowo jako starszy asystent, a od roku 1929 jako docent otolaryngologii; habilitował się na podstawie rozprawy "Badania doświadczalne nad wchłanianiem kokainy, nowokainy, parkainy, psikainy, tutokainy i synkainy w górnych drogach oddechowych" /1927/. Był już wówczas po intensywnych studiach uzupełniających w Uniwersytetach Wiedeńskim /1923-1924/ i w Paryżu /1925-1926/, m.in. w l'Hopital Laribiossière u prof. Sebileau, l'Hopital St. Louis u prof. Lemaitre'a i w l'Hopital Tenon u prof. Hautanta. Po opuszczeniu kliniki uniwersyteckiej do r. 1936 pracował w Ubezpieczalni Społecznej, a do wybuchu wojny był ordynatorem Oddziału Otolaryngologicznego Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie. W roku 1938 został profesorem nadzwyczajnym, a w rok później miał objąć kierownictwo Kliniki Otolaryngologicznej Uniwersytetu Warszawskiego; przeszkodził temu wybuch II wojny światowej. Pozostał więc we Lwowie, gdzie do r. 1941 wykładał otiatrię i laryngo-

logię jako profesor w Katedrze Laryngologii w Instytucie Medycznym. Po zajęciu Lwowa przez Niemców Dobrzański wyjechał do Warszawy. Wykładał tu w Tajnym Uniwersytecie do chwili wybuchu powstania, podczas którego został uwięziony przez hitlerowców jako zakładnik. Po uwolnieniu ewakuował klinikę uniwersytecką wraz z chorymi, bibliotekę i sprzętem do Twoerek, a następnie do Milanówka. Wkrótce po wyzwoleniu rozpoczął wykłady z otorynolaryngologii jako kierownik Kliniki Otolaryngologicznej Uniwersytetu, a od r. 1950 - Akademii Medycznej w Warszawie. W latach 1947-1948 był dziekanem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu.

Wielką zasługą Dobrzańskiego było reaktywowanie Kliniki po zniszczeniach wojennych. W roku 1951 zorganizował i został kierownikiem ośrodka sanatoryjnego Kliniki, mieszczącego się w Ciechocinku. Obok pracy w uczelni wiele czasu poświęcał działalności w Polskim Towarzystwie Otolaryngologicznym, które reaktywował w r. 1946 i którego był prezesem w latach 1946-1952. Od roku 1947 do śmierci redagował "Otolaryngologię Polską", wspólny organ Towarzystwa i Klinik Otolaryngologicznych Akademii Medycznych.

Działalność naukowa Dobrzańskiego, której plonem było ok. 100 prac, dotyczyła głównie otologii i rynologii. Pierwszą jego publikacją była "O działaniu wód mineralnych na ruchy nabłonka migawkowego" /1923/: do problematyki czynności i budowy mikroskopowej tego nabłonka wracał jeszcze

kilkakrotnie. W dwa lata później przeprowadził serię badań nad stosowaniem lipiodolu w diagnostyce rentgenologicznej schorzeń jam szczękowych, w leczeniu chorób zatoki szczękowej i w diagnostyce chorób płucnych. Interesujące były też pewne nowe dane dotyczące diagnostyki i terapii twardzieli, przedstawione przez Dobrzańskiego w r. 1931. Był świetnym lekarzem-praktykiem, a zwłaszcza operatorem. Największe jego osiągnięcia na tym polu to całkowicie oryginalna metoda operacji plastycznej wrodzonego zniekształcenia małżowiny usznej /1933/ oraz nosa i krtani /1948/, a także własny nowoczesny sposób operacyjnego zamknięcia trwałych przetok zausznych /"Nowy sposób operacyjnego zamknięcia przetok zausznych" z r. 1948/. Choć nie należał do zwolenników "nowinkarstwa" medycznego, Dobrzański zawsze potrafił właściwie i szybko ocenić i przyjąć wszelkie nowe korzystne metody terapeutyczne. Tak było z leczeniem penicyliną, którą jako jeden z pierwszych w Polsce szeroko stosował w chorobach uszu, gardła i nosa, a zwłaszcza w ropniach mózgowia, dając przy tym własne trafne uwagi do dawkowania, sposobów podawania, współdziałania tego antybiotyku z innymi lekami itp. W ostatnich latach życia wydał kilka cennych prac, jak "O potrzebie zastąpienia przyrządu Belloca sondą własnego pomysłu" /1947/ i "Leczenie przerostu tkanki adenoidalnej" /1950/ oraz wprowadził do kliniki własną metodę leczenia brodawczaków krtani za pomocą przegrzania diatermicznego /1952/.

Dobrzański był członkiem korespondentem /od r. 1948/ i członkiem zwyczajnym /od r. 1951/ Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności /od r. 1950/, członkiem Royal Society of Medicine oraz członkiem Towarzystw Otolaryngologicznych - Węgierskiego /honorowym/, Francuskiego /zwyczajnym/ i Bułgarskiego /korespondentem/. Profesor Dobrzański zmarł przedwcześnie 13. II. 1953 w Warszawie.

Andrzej Śródka

LUDWIK MARCELIAN GARBOWSKI /1872-1954/

Ludwik Garbowski urodził się 18. VI. 1872 w Drzewoszkach Małych w dawnym pow. kutnowskim. Po ukończeniu gimnazjum klasycznego w Piotrkowie Trybunalskim studiował chemię na Politechnice w Rydze. Przez kilka lat pracował w rolniczych stacjach doświadczalnych w Chojnowie i Dublinach, po czym odbył studia przyrodnicze na uniwersytetach w Bernie, Bazylei, Marburgu /otrzymał tu w r. 1907 stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy z dziedziny bakteriologii/, wreszcie w Monachium, gdzie specjalizował się w zakresie fitopatologii. Po ukończeniu studiów pracował m. in. w Stacji Doświadczalnej dla badania chorób buraka cukrowego w Smile, później kierował Stacją Oceny Nasion w Warszawie i działem